

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de casibus conscientiae

Astesanus <de Ast>

Venedig, 18.III.1478

Incipit summa de casibus per fratrem Astexanum de ordine fratrum
minorum compilata

[urn:nbn:de:bsz:31-310618](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-310618)

Proemius

In noie dñi amen. Incipit sūma de casib⁹
per fratrem Alexanum & ordine fratru⁹
minoz cōpilata ad honore dei immortalis
& diligentem exhortationē dñi Johānis
galeani diaconi cardinalis sci Theodo-
ri. Primitiā in p̄mis h̄c fr̄is Alexani.
in q̄bus p̄cibus dñi cardinalis obreperari
pollicet. subnectit h̄c dñi cardinalis in q̄
bus fratri Alexano de tam digno labore
sūpto regratiatur.

Reneredo
in xpo p̄ri & dño do-
mino Johāni gale-
tano de vrbe diuina
p̄uidencia dignissi-
mo sacrosacte roma-
ne ecclesie sancti Theodori diacono car-
dinali. frater Alexanus de ast & ordine
fratru⁹ minoz ei⁹ humilis seru⁹ reuerentiā
suisq; recōmendationē in dño debita & re-
uocant. Cū iam elapso multo tpe benigni-
tati v̄re placuerit me ad pficiendum colle-
ctionē quā inchoauerā de casib⁹ v̄ris h̄ris
exhortari. Ecce venerāde pater & dñe ve-
strā dignatā exhortationē reuerentē susci-
piens: & auctoritatis v̄re sublimis fauorē
adesse mihi p̄spiciēs: collectionē eandē cū
auxilio dei put ei ministrare mihi placuit
& tenuitas mea scinit & potuit consumari.
Digne igit vobis eam attribuo & ascribo
simulq; ipsam p̄uidētie v̄re cōmittō exa-
minandā corrigendā & supplendā. & si ve-
stra discretio iudicauerit in noticiā alioz
publicā reducendā. p̄mp̄t sp̄ & paratus
ero in oibus ad v̄ra b̄n̄placita & manda-
ta. Valeat sp̄ p̄claritas magnificentie v̄re
ad dei honore & ecclesie sue scē edificatio-
nem. Data Jan. Anno dñi Millesimo. ccc
xxvij. Incipit littere p̄dicti dñi cardina-
lis ad ipsū fratrem.

Renerabili & religioso viro amico
charissimo fratri Alexano de ci-
uitate astēsi ordinis fratru⁹ minoz
Johannes misericordie diuina sci Theodo-
ri diaconi cardinalis salutē & sincere di-
lectionis affectū. Librū v̄estz opus q̄ppe
laudabile: quē nobis v̄stra sinceritas re-
stinavit: lecto vultu gratoq; corde recepi-
mus. cuius cōpositio adeo suū cōmendat
actorē q̄ aliene laudis cōmendatiōe nō
eget. Ostendit nāq; sciētie in eius lectiōe
p̄fūditas. ingenij in sui examinatiōe sub-
tilitas. ac verborū in sui p̄sideratione ma-

turitas demōstrat. Et quidē nō sine mul-
ta ipsius laude opus extollit cōditoris q̄
velut bon⁹ hō de bono thesauro suo pro-
fert bona ad laudē dei ac vtilitatis publi-
ce incrementuz. Dignis ḡ in dño laudib⁹
v̄re laudam⁹ bonitatis multiplicis clarita-
tem. q̄ sic lucē nitit oibus q̄ singulis se ex-
hibet. p̄futurā. Quā p̄pter dilectiōi v̄estre
gratiāz plenā referim⁹ actiōes: toto cor-
dis affectu: quod p vobis gratū possum⁹
offerentes. valete in dño.

B Incipit proemii p̄ritis sūme de casibus.
Dnoz laboz gloriofus est fru-
ctus Sap. 3. Nullus aut labor
est illo labore melior q̄ aiāz sa-
luti p̄ficiat. Cū & tali labore fili⁹
dei in p̄sona p̄ria laborauit. fm̄ illud Ysa.
p̄ ca. Laboranti sustinens. quicqd. n. i. assū-
pta humilitate gessit dixit & sustinuit. pro
salute hūani generis fecit. fm̄ illud Luc.
19. Venit fili⁹ hoīs q̄rere & saluū facē qd̄
perierat. Hui⁹ ḡ laboris potissime gloriofus
est fructus q̄a p̄cipue diue fructiōis ē me-
ritozi⁹. Consilium aut h̄ modi labor: i facto
scē vite & verbo sane doctrine. scōm̄ illud
Matth. 5. Qui autē fecerit & docuerit hic
magnus vocabitur in regno celoꝝ. Ego
aut frater Alexan⁹ de ordine minoz mi-
nim⁹ fateor ad talē labore me tam ratiōe
vite q̄s rōne scie min⁹ idoneū eē. s̄ tū cupi-
ens consulere penurie mee. ut sic saltem in
modico p̄dicti fructus gloriofi possem p̄ti-
ceps fieri. exēplo Ruth paup̄cale moabi-
tis ingrediens alioz agros: doctoꝝ. s. ma-
gnoz scripta studendo diligent: opportu-
no tpe p̄ plures annos ex ipsis quasi spi-
cas aliq; magis vtilia de oi materia q̄onū
sacre scripture. put deus mihi dedit & eri-
guitas mea valuit collecta in vni⁹ summe
p̄ octo libros distincte breuiando seriē or-
dinari. Postmodū v̄o exhortatiōe vene-
rabilis patris & dñi sup̄ memorati & etiā
pluriū bonoz fratru⁹ admodū incitatus: ex
supradicta collectione illa dñi q̄ p̄tinebant
ad p̄filiū in foro conscie tribnēdū extraxi
& siq; alia puta de virtutib⁹ ul' alijs inserui
illa gratia p̄tinuande materie uel maior.
euidētie breuiter agnotauit: atq; in hunc
modū sūmam de casibus deo auxiliāte cō-
pilauit. P̄ius igitur lector siq; vtilia. siq;
laudabilia. siq; sibi grata in ipsa repiat. deo
largitori bonoz oīz & venerabilib⁹ ante-
cessoribus nostris doctoꝝib⁹ ex quib⁹ ac-
cepi. & p̄cipue dño p̄noiato correctori ei⁹
attribuat. & gr̄as v̄beriores fidelit̄ agat.

23